

دکتر یار محمد کارشناس محیط زیست

دره ارزو پنچشیر ایجاب ساحه
سیاحت گردشگری افغانستان است

دره آرزوی پنچشیر با داشتن آب و هوا گوار و نزدیک که به کابل دارد و هم موجودیت حیوانات وحشی و بلبلان و عندهلیبان بر فراز آبشاران آن یکی از تفریح گاه گردشگر سیاحت افغانستان به حساب میرود.

دره آرزو پنچشیر میان کوه اندرآب و میانه کوه ی پنچشیر واقع است و دارای طبیعت خاص دست نخورده می باشد. این دره زیبا دارای چندین چراگاهی مراتع و مرغزار که مشهور ترین آنها چراگاه مرغی و سیایچ است. چراگاه مرغی طرف سمت چپ دره در شرق کوتل سالنگ واقع است و چراگاهی سیایچ طرف راست دره و در غرب کوتل ارتفاع 5000 متری بازارک و شمال کوه میر جان کشته تاواخ قرار دارد. آب دریای شتل از شرق به جنوب غرب موازی به دریای پنچشیر جریان آن امداد دارد. طول دره آرزو بیش از 80 کیلومتر است و حدود 20 کیلومتر آن را ولسوالی شتل تشکیل می دهد و حدود 60 کیلومتر آن به نسبت هوای سرد و کوه های بلند آن همیشه در طول شش ماه پوشیده از برف می باشد و به همین علت خالی از سکنه است و قله های آن دارای یخچال ها طبیعی است. از اثر ذوب یخچالهای طبیعی این دره زیبا دریاچه های خورد و کلان سر چشمه می گیرد و بایکجا شدن آب جریان دریاچه ها دریای شتل تشکیل شده است.

از دره های فرعی آرزو چشمه های شفاف و آب زلال صحتی باطعام های مختلف با دریای شتل می ریزد. آب و هوای دره آرزو در تابستان معتدل 20 الی 25 درجه سانتی گراد در روز و از طرف شب سرد 5 الی 10 درجه سانتی گراد گرم می باشد. دره آرزو دارای چندین آبشار است که مهشور ترین آن بنام آب شار مرغی یاد می شود.

دره آرزو مملو از بته های ریواس، علوف غوغن و هنگ بد بوی درخت خنجرک و علوف خوش خوار مرغه و انواع گل های زیبا خود رو مانند گل چار چشمه، پیاز کوهی، سان زی، سبزی های پختنی مانند زیره، بولند، کوشک، سیچ، سیاه علف، سمارق می باشد. شرایط رویش خود روی گیاهان علف خوش خوار و بته های میوه دار و سرسبز دره های فرعی آرزو باعث حضور حیوانات وحشی گوناگون از قبیل پلنگ برفی، گربه، گرگ، وندک، آهوی نخشیر، بزکوهی و قوچ کوهی روبای زیست پرندگان کمیاب آن سبب شده که این منطقه به عنوان نمونه ای بارز مضاهر طبیعی در جنوب دامنه کوه هندوکش مشخص شود.

نگاهی به توپوگرافی این دره طویل آرزو آب و هوای چهارگانه محیط زیبا آن مملو از پوشش گیاهی و جاذب های شگفت انگیز قله های یخچالی و آبشاران روان آن و هم خالی از سکنه بودن محل به طول 80 کیلومتر با دیوار عظیم میان کوه پنچشیر کوه اندر آب که احاطه کرده است و برای تثبیت پارک ملی و تکثیر و پرورش نگهداری حیوانات وحشی بخصوص آهوی مارکوپولو و گیاهان دارویی شرایط نهایت مساعدی دارد. آب و کوهستان آرزو نمایانگر نمونه های ویژه ای از طبیعت می باشد که وضع طبیعی همیشگی آن محیط مناسبی برای تکثیر و پرورش جانوران مرغان ناب و گیاهان دارویی و هم از جهت پناگاه حیات وحشی منطقه طبیعی حفاظت شده می باشد و شرایط این دره زیبا برای پارک ملی از بیشترین شدت حفاظت شده طبیعی خود برخوردار است.

دره خوش گوارای آرزو به نسبت کوه های صغره ای آن و هم مملو از انواع های بته های میوه دار شرایط زیست برای اقسام مرغان وحشی مانند کبک دری، کبک آوازخوان، قمری، فاخته، عندلیب، بلبل هزارخوان و موقعیت خالی بودن این دره طویل از سکنه برای زیست آرام این مرغان و عاری از مزاحمت انسان مساعد ساخته است.

وندک

بز کوهی

آهو بره قوچ وماده ان

پلنگ برفی همراهی چوپه ان

قمری

کبک آوازخوان

کبک دری

مرغ کبک دری

حوض میم خان در فراز کوه در آرزو واقع است و در زمستان قرص یخ میزند و اطراف این حوض نیاز به کاشت گیاهان نیمه‌الپنی دارد و دامنه کوه‌های آن را باید سرسبز مرطوب ساخت که تا گیاهان این محیط به اثر تابش افتاب آب خود را تبخیر کند و دوباره در ساحه این محیط آب به شکل باران و برف فرو آید. کوه‌ها از مهم‌ترین و مفیدترین اکوسیستم‌های جهان هستند و حفظ آنها حایز اهمیت جهانی دارد. چهل‌ها درمعتد کردن هوای منطقه خود نقش اساسی دارند. و از سواحل برخی از آنها برای تفریح گاه خوبی استفاده می‌شود. ارزش اکوسیستم حوض میم خان آهوی نخشیر، گله بز کوهی و قوچ کوهی و پلانگ برفی که این امر به ارزش ملی منطقه در سطح افغانستان افزوده است.

در واقع حیوانات وحشی ارزش و کارکرد مهمی در پایداری اکوسیستم‌ها و چرخه‌های مواد و انرژی دارند. مثل در انتشار دانه‌ها خسته‌ی جوانگان در طبیعت و زیر و رو کردن خاک نقش مهم دارند. وجود حیوانات وحشی در یک محل نمایان‌گر وضعیت طبیعی خوب منطقه بوده در محلاتی که خاک‌های خوب و پوشش گیاهی (علف خوش‌خوار) مناسب وجود داشت باشد حیوانات وحشی فراوان در آن جای زیست می‌کنند. دره آروزی ولایت پنجشیر یک ساحه با اهمیت طبیعی فرهنگی تاریخی می‌باشد که دارای چندین آبشار مناظر طبیعی زیبا و حیات وحشی نایاب و بی‌نظیر و بخصوص زیستگاه گله بز کوهی است.

توپوگرافی دره طویل آرزو که مملو از قله‌ها و دره‌ها و چندین آبشار می‌باشد و هم طبیعت آن خالی از سکنه و حصار کوهی است و محیط مناسب برای تکثیر آهوی مارکوپول و پرورش نگهداری حیوانات وحشی بومی آن (آهوی نخشیر، گله بز کوهی و قوچ کوهی و پلانگ برفی) و نوع پرندگان بومی آن (کبک دری،

کبک آوازخوان، بلبلان، عندلیبان و شاین) و رشد گیاهان دارویی آن و هم داشتن مناظر طبیعی دلکش و آب هوای گوارا و شرایط نهایت امن پنجشیر نزدیک دره آرزو به کابل دارد و به منظور حفظ همیشگی آثار طبیعی و ارزشهای حفاظتی، علمی و تاریخی آن با هدف از حفظ و حراست از حیات وحشی آن به عنوان سومین پارک ملی افغانستان ثبت و بخاطریکه این دره از نظر سیاحت توریزم اهمیت خاص دارد. چون ولایت پنجشیر از نگاه زمین زراعتی کم زمین است و پیش 30 فیصد مردم پنجشیر چاروا داری و باغ داری است و با ثبت پارک ملی سرمایه گذاری ها در مناطق ولسوالی عناب و شتل افزایش یابد و تا وضع معیشتی ساکنان ولسوالی های این منطقه از پذیرایی توریزم بهبود یابد.

مدارک استفاده شده است

نگای به سرزمین پنجشیر استاد محمد هاشم انتظار

استفاده از مقالات راجع به محیط زیست از انترنیت

استفاده از آثار احمد علی کهزاد

بی بی سی در مورد حفظ یخچالها

مقاله راجع به زون بندی از مواد سویدنی